

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Zajedalc.

Od vsega začetka smo si v našem listu postavili kot prvo in najvažnejšo nalogo, odkrivati sovražnika delavstva, naj se že skriva na levi ali desni, javno s prstom pokazati nanj in opozarjati odgovornike na njih pravice in dolžnosti, da zaščitijo delavca in mu pomagajo v tem tako neenotnem boju s premočnim sovražnikom, ki rabi vsa dovoljena in nedovoljena sredstva.

O kapitalizmu smo zadnjič zapisali čisto na splošno, da je delavcu še večji sovražnik, kakor sam komunizem, ker razruši vse človekovo dostojanstvo in napravi človeka za stroj sočloveku. Danes hočemo pokazati vse njegovo uničujoče delovanje in pogubne posledice. Trdimo, da je kapitalistična plast »zgornjih deset tisoč« pravi parazit na živem narodnem telesu, ali da govorimo bolj določno o naših razmerah:

tuj kapitalizem je v naši državi najnevarnejši zajedalec.

Že mnogokrat smo opozorili na pojav, ki nam je že tako domač in vsakdanji, da se zanj že ne zmenimo in se obenj več ne spotaknemo, nasprotno, morda ga celo smatramo za dobro znamenje in blagoslov, ker si ga od vseh strani ne ogledamo. To je: priseljevanje tujega kapitala, za katerega velja v svetu že dolgo Jugoslavija kot prava obljubljena dežela. Tuj kapital nam je postavil tovarne po vsej državi od severa na jug, odprl rudnike, družbe s tujim kapitalom nam grade naše ceste, železnice, brodovje zračno in vodno. Za postavitev ene same petrolejske rafinerije se je potegovalo 15 tvrdk, večidel inozemskih. Ko se je nedavno izvedelo, da so bila odkrita v Jugoslaviji nova rudna polja, smo že istočasno slišali, da je prispel v Beograd znani finančnik Rickett v družbi še enega ameriškega finančnika, ker bi rad dobil od države dovoljenje za izrabljanje novo odkritih rudnih ležišč. Skratka: kjerkoli in kadarkoli se pojavi prilika, ki obeta dobiček, nastopi v istem hipu tujec kapitalist. Marsikdo, ki to vidi, je vesel, da nam tujec tako »velikodušno« pomaga dvigati naše prihodne zaklade in širiti civilizacijo. Mi smo revni in naš domači kapital je v primeri s tujim berač, ki nam ne bi mogel še hitro postaviti toliko tovarn, izkoriščati toliko rudnikov ter pri vsem zaposliti toliko delavcev. To ni neresnica. A pogledati je treba še drugo stran te medalje.

Tuj kapital prihaja z vsem svojim številnim spremstvom, v katerem se nahajajo sami generalni in komercialni ravnatelji, šefi, tajniki, blagajniki, skratka: vsi višji in bolj plačani uradniki po rudniških in tovarniških pisarnah. In poleg njih: vsi inženirji, rudarski, kemijski in gradbeni, mojstri, nadzorniki in predelavci. Naš »nevalificirani« delavec pa mora biti vesel, da ga sprejmejo za najtežje, najnevarnejše in najbolj umazano delo, ki je seveda zato tudi — najslabše plačano. In naš uradnik, ki morda za tujim gostom v ničemer ne zaostaja, ampak ima še določene prednosti, se mora zadovoljiti z najnižjimi mesti. In pri vsem tem: kapitalist ostane kapitalist in nečloveške njegove metode izrabljanja so povsod enake. V tovarnah in rudnikih Jugoslavije, kakor v zlatih rudnikih Aljaske, na avstralskih plantažah, kitajskih riževih poljih in južnoameriških kavinskih nasadih. Vrednost podjetja se ravna edino po višini dividend, ki se izplačujejo bogatim delničarjem v inozemstvu. Da so čim višje, znižuje plače delavstvu pod njegov življenjski minimum. Med tem, ko dobivajo generalni in drugi višji za eno samo sejo po deset tisoč dinarjev, znaša povprečna mezda delavca, kakor je za l. 1936 dognala anketa zagrebške Delavske zbornice, 654 Din mesečno, ali drugače: naš delavec je moral delati dobrih 15 mesecev, da je zaslužil toliko, kot gospod generalni pri eni seji. Kako tuji kapitalist gazi našo socialno zakonodajo in prelamlja celo svojo v pogodbah dano besedo, beremo v delavskih listih stalno. Pri njem ne velja predpisani delovni urnik, za nadurno delo se povsod ne plačuje, ne briga se za varnostne in higijenske naprave v svojih obratih, ki naj bi delavca

Mir ljudem!

Mesec november je mesec miru. Ta mesec se spominjamo rajnkih, ki počivajo v Bogu. Odkar je prestala svetovna vihra, se pa spominjamo ta mesec tudi srečnega konca svetovne burje, ki je zahtevala milijone ljudi in ki je uničila poleg tega toliko božjih darov.

Meseca novembra 1918 je zasedala mirovna konferenca v Parizu in polagala temelje bodoči Evropi. Takrat smo upali, da je mir Evropi zagotovljen desetletja in da bodo narodi spoštovali mirovne pogodbe, ki so jih podpisali. Danes se nam zdijo vse takratne sanje iluzija. Mirovnih pogodb skoro da ni več v življenju. Ostale so samo še na papirju. Narodi ali bolje rečeno države si stoje sovražno nasproti. Napetost je ista kot pred 22 leti.

Pravijo, da je vojna zadnje sredstvo, s katerim se odstranjuje nesoglasja. Razumemo. Tudi dva človeka se zlasata, če ne moreta drugače uveljaviti svojih naziranj drug proti drugemu. Pa vendar obsojamo njuno početje kot znak nizke srčne omike. Isto velja tudi za države. Kulturne države — evropske trdijo o sebi vse, da so take — ne bi smele poravnati svojih računov s skrajnimi sredstvi, ker dokazujejo, da je v njih, oziroma v njihovih vodjih malo srčne omike. Kako je prišlo do tega?

Pred vojno so bili glavni činitelji, ki so se navduševali za vojaške pohode, zbrani okrog nekaterih dinastij. Te dinastije so padle. Toda na njihovo mesto so stopile druge surove sile, ki netijo nizke nagone in narodnostno mržnjo in zastopajo nacele pravice močnejšega nasproti slabej-

šemu. Te sile so fašistični, nacionalno-socialistični ter komunistični režimi, ki povzročajo v mednarodnem življenju stalno napetost, tirajo oborožitev do skrajnosti, zahtevajo od svojih podanikov za oboroževanje neznosne žrtve in groze svetu z uničenjem. Ne pozabimo, da demokratična Nemčija in Italija nista poznali obljube, ki ju diči pod njunim novim režimom, ki naravnost ogroža sosednje države v njihovem obstoju. Približno isto vlogo igra tudi komunistična Rusija pod krinko priprav za svetovno revolucijo.

Z vsem tem moramo računati. Zato moramo v svojem območju pobijati uveljavljanje vseh tistih struj, ki so se izkazale doslej za nevarne miru in ki jih pri nas zastopajo razne napol ali popolnoma fašistične skupine (JNS, Zbor, Hodžera, komunisti), podpirati pa moramo vse take struje in politične skupine, ki hočejo pravo demokracijo.

Delavci in nameščenci smo še posebej bistveno zvezani z demokracijo. Le v njej moremo izreči svojo voljo, le v njej moremo uveljavljati svoje pravice. Le v demokraciji moremo izrečiti zahtevo po miru, ki je posebno nam tako potreben za ureditev gospodarskih in socialnih odnosov. Delavstvo pod diktatorskimi režimi vseh teh pravic nima, kar smo tudi pri nas poskusili nekaj let. V diktaturi mora delavstvo molčati ter od skromne plače še prispevati za oborožitev črne, rjave ali rdeče armade. Vse to si lahko prihranimo, če smo res pravi demokratje in nam demokracija ni le plašč za pokritje želja po diktaturi »proletarskih« močotcev ali fašističnih firerjev.

Socijalisti delijo delavcem pravice.

Znano je, da so si v Jugoslaviji socijalisti bolj ali manj osvojili vse delavske zbornice, v katerih izvajajo neomejeno svojo oblast in s pomočjo katerih vplivajo na delavstvo. Vsa najboljše plačana mesta so pridržana izključno raznim sodrugom. Pri razdeljevanju raznih ugodnosti imajo prednost v njih organizacijah združeni delavci. V dneh minulega režima ni mogel proti tem krivicam nihče protestirati, ker jih je režim sam celo podpiral in so jih sploh družile tesne vezi. Tako gospodujejo in odločajo v zagrebški delavski zbornici socijalisti, ki vodijo dve delavski organizaciji: URSS in ORS, razen tega pa obstoja na Hrvaškem še tretja delavska organizacija HRS (Hrvat-

ski radnički savez). Nedavno je, kakor poroča »Hrvatski dnevnik«, mestna občina zagrebška sklenila, da izroči delavski zbornici večjo svoto za vzdrževanje delavskih kuhinj za nezaposlene delavce. Ob tej priliki je odločno nastopil HRS proti temu, da se daje prednost delavstvu, organiziranemu v socialističnih delavskih organizacijah, dočim so delavci člani HRS izključeni od vseh zakonitih pravic in z njimi združenih ugodnosti. HRS zahteva, da se to vprašanje dokončno razčisti. Da jih je v tej gospodovalni vlogi neprijetno zadelo imenovanje komisarja od strani vlade z nalogo, da pregleda njih delovanje, moremo razumeti.

Kaj delajo socijalisti v skavtskih vrstah?

Preteklo nedeljo se je vršila v Ljubljani letna skupščina jugoslovanskih skavtov. Listi so poročali, da je bilo zborovanje nenavadno burno in da je bila nazadnje izvoljena čisto nova uprava. Ne bi nas to toliko zanimalo, če ne bi zasledili med odločilnimi novimi funkcijonarji imena, ki ne zveni dobro: namestnik starešine je postal profesor Nedeljko Divac, eden od odločujočih voditeljev jugoslovanskega marksizma. Smatramo, da je skavtstvo idealna organizacija, ki naj vzgaja našo mladino v značajne moše. O marksiz-

mu tega ne moremo trditi. Vsi dosedanji vzgledi nam kažejo, da se je marksizem v vrstah mladine zgolj razredno sovraštvo in nemoralo. Zaradi tega ne spadajo v njihove vrste pristaši marksistične teorije, najmanj pa še v centralno vodstvo skavtske organizacije. Opozarjamo odločujoče činitelje v skavtskih organizacijah, naj ne postavljajo kozlov za vrtnarje in naj tako lahkomišelnost ne izročajo mladine vplivu marksističnih voditeljev. Če se pa ti ne zganejo, naj poseže vmes oblast!

In je še mnogo drugih poti, tujemu kapitalistu dobro znanih, kjer more izrabljati našega človeka. In delavec, ki vse to s paznim očesom zasleduje in vse to na sebi doživlja, se upravičeno vprašuje:

Ali res ni proti temu pomoči?

Tuje države nam leto za letom pošiljajo domov naše ljudi, ki jim postanejo odveč, kakor hitro ni niti za domačine dovoljno dela. Le pri nas je tako, da zaposlujejo tujece, ko so istočasno tisoči domačih delavcev brez dela. Hočemo, da se upošteva najprej domače delavstvo! Država potrebuje denarja. Tuj kapital naj se primer- no obdavi! Tujec naj bo prisiljen vpo- števat našo socialno zakonodajo! Ne smemo hirati mi, da bi tujec ugodno živel. Prepričani smo, da bo vlada znala to vse doseči!

Ljudska fronta tudi v Jugoslaviji?

Velik del jugoslovanskega časopisja v službi framsonske tvorbe »Ljudskih front« — »Ljudska fronta« kot pripraga boljše vizma.

Ministrski predsednik g. dr. Milan Stojadinović je v svojem govoru v Skoplju prav temeljito obračunal s tistimi političnimi starci, ki bi hoteli imeti nekak »monopol« na rešitev hrvatskega vprašanja in ki se v svoji senilnosti oklepajo vsake slame, da bi le nekako zlezli politično do oblasti. To so generali brez armade gg. Davidovič, Joca Jovanović in zlasti Aca Stanojevič, ki še vedno ne razume duha časa in noče pripoznati vodstva srbskega dela JRZ izkušnemu in energičnemu državniku dr. Milanu Stojadinoviću, o katerem je zapisal celo italijanski časnikar Rino Alessi te dni v nekem tržaškem listu, da je za Pašićem največji državnik v naši kraljevini. Pa kaj si hočemo: so pač starci, ki izgubljajo vid, sluh in tip, ki je zlasti v politiki velike važnosti. Teh starcev se res ni treba bati. So zelo naivni gospodje, ki si pač po svoje domišljujejo, da še vedno ne spadajo v pokoj in da država nikakor ne more pogrešati njihovega sodelovanja. Toda kot privesek takozvane Zedinjene opozicije figurirajo neki drugi gospodje, ki so mnogo bolj nevarni prav radi tega, ker so v taki »ljudski fronti«, kakor jo propagira v Beogradu neki Miloš Trebinjac, uprav oni določali smer in politiko. To je na primer g. Dragoljub Jovanović, ki na svojih shodih niti najmanj ne prikriva svojih simpatij za Sovjetsko Rusijo. V zunanje političnem oziru zahteva ta politik priznanje Sovjetske Rusije ter prima v diametralno nasprotje s politiko kraljevske vlade, ki govori iz srca vsega naroda, ko pravi, da nima prav nikakega povoda, priznavati v diplomatičnem smislu državo, s katero ne potrebujemo nikakih stikov. Z Rusijo kot agrarno državo res ne potrebujemo nobenih stikov, za edini import, ki ga ima Moskva na razpolago — boljševiško propagando namreč — pa se itak prav lepo zahvaljujemo. Dragoljub Jovanović bi bil osamljen, če se v njegovi družbi ne bi bil znašel tudi znani politično skrahirani »zemljoradnik« Miloš Moskovljevič. Oba sta zeleno pobarvana, a naši teh političnih generalov so že dokaj rdeči. Popolnoma rdeč pa je »bivši« in sedanjí socialist Vitomir Korač, ki je v zadnjem času zlezal iz luknje kakor martinček na solnčnato stran naše notranje politike. Družba ne bi bila popolna, če se ji ne bi bil pridružil še nekdanji demokrat dr. Ivan Ribar. Cilj sestanka, na katerem so se znašli v Beogradu ti gospodje, je brez dvoma zelo previdna kristalizacija »ljudske fronte«. Skrahirani liberalni politiki, ki so jim ljudske množice že zdavnaj obrnile hrbet, bi radi prišli s pomočjo modnih političnih tvorb na oblast. Ker imajo tesne zveze s prostozidarji (framasoni), je razumljivo, da velik del takozvanega »informativnega« tiska v Jugoslaviji na posredni način ustvarja pogoje za kolikor toliko ugoden odmev ljudskofrontnega gibanja.

Vedeti je namreč treba, da stoje v vrstah jugoslovanske framsonerije tudi židje. Masonski interes je, da se propagira v vseh poročilih iz španije madridske boljševike, ki da se — tako namreč komentirajo državljansko vojno — bore za »pravice španskega naroda«. Generala Franca in njegove oficirje označujejo kratkomočno kot »fašiste«, »supornike«, dobro vedo, da o kakem španskem fašizmu v smislu in obliki italijanskega ni govora. Španski narod se bori le proti strahovladi boljševizma in anarhizma, proti katerima so se dvignili katoličani, monarhisti, karlisti, falangisti itd. skratka vsi, ki imajo eno skupno idejo: da zločinski boljševizem čimprej izgine za vedno iz nesrečne Španije. Boljševizem pa ruje podtalno in zato smo v Jugoslaviji sedaj v tisti fazi, ko gre boljševizmu in masoneriji za to, da duhovno pripravi teren za poznejše akcije. V »Slovenec« je izšel te dni zelo informativen članek o tem, kako zastrupljajo mladino s čitvom, ki naj bo nekaka priprava za poznejšo hudičev setev. Židje izdajajo

po Zagrebu in Belgradu knjige, ki v drugih državah ne bi prenesle cenzure. Človeku se jezi, če pomisli, da »meščanski« listi, kakor na primer »Politika«, prinašajo velike inserate, v katerih ponujajo židovske založbe z barmunsko reklamo »ljudske izdaje« Marxovega »Kapitala« itd. Nauk, ki ga je ovrgla svetovna zgodovina in ki ga zavračajo narodi z visoko in najvišjo kulturo, bi naj bil v Jugoslaviji osnova za politično udejstvovanje širokih ljudskih množic? V francoski ljudski fronti se je pokazalo, kakšen je vpliv komunistov, ki smejo v tamkajšnji blaženi demokraciji mirno izpodkopavati fundament vojske, države in družbe. Mi takih ljudskih front ne rabimo in zato se morajo onemogočiti tudi propagandistične predpriprave. Jugoslavija je danes ugledna država. Zahtevamo od kraljevske vlade, ki je pokazala že toliko dobre volje in dragocenih uspehov, da ne dovoli več razdiralnega dela naše masonske propagande. Belgrajski in zagrebški listi naj ne izkazujejo več svojih simpatij na Špan-

skem za tiste, ki so porušili cerkve, poleg tega pa v krvi gazeč uničili zadnji utrip človeškega dostojanstva. Mi ne poznamo »vladinih miličnikov«, nego navadne razbojniške tolpe, in madridska vlada, ki v Belgradu nima več diplomatskega zastopnika, v naših očeh že davno ni več legalna zastopnica španskega naroda. Zato ni mogoče še nadalje govoriti o »upornikih«.

V prvi vrsti pa bi bilo svetovati g. Živojinu Balugdiču, naj ne piše v belgrajski »Politiki« v prilogi ljudskih front marksističnega kova. Kot publicistični starec spada tudi on v pokoj, poučevanje javnosti pa naj prepusti sotrudnikom predsednika vlade. Abnormalnega stanja, v katerem se nahajamo, mora biti konec. Nikakor namreč ne gre, da bodo frama-zonski listi mešali kraljevski vladi s svojo posebno politiko račune. Tisk ima v državi samo eno funkcijo: pozitivno, pa najsi bo še v tako hudi opoziciji. Poveljevanje zločina in simpatiziranje z zločinci pa nima več opraviti s politiko, to je po bistvu in značaju kriminalna zadeva.

Politične vesti.

JRZ računa samo z dr. Mačkom. V nedeljo je bilo v Skoplju veliko zborovanje JRZ, na katerem je imel predsednik vlade dr. Stojadinović važen političen govor. O bodočih političnih ciljih JRZ je predsednik vlade dejal: »Opazili ste, da se je politični položaj razčistil. Vi vidite, kako sili vsaka ptica k svoji jati in da zavzema med vsemi političnimi skupinami in grupacijami prvo in najvažnejše mesto naša stranka kot najvažnejša, najmočnejša in najbolj disciplinirana. Banovina za banovino poklanja svojo polno vero vladi Jugoslovanske radikalne zajednice. Vsako nedeljo se vrste banovine in govore svoje zgovorne govore. Razne stranke se družijo zoper nas, toda narodna glasovanja jih z neusmiljeno roko črta in odstranjuje z odra našega političnega življenja. To, kar bo od teh raznih malih strank po vseh teh občinah še ostalo, bodo le znamenja nekdanje manjše ali večje slave in veličine. Izmed vseh opozicijskih skupin računamo resno samo z dr. Mačkom in s Hrvati, ki jih predstavlja. Zastran sporazuma z njim nočemo tekmovali z našimi opozicionalci, ki mislijo, da se bodo mogli z dr. Mačkovim pomočjo dokopati do oblasti. Ker izgubljajo popolnoma in tragično vsako zaupanje naroda, jih nihče več ne more obnoviti. Počakali bomo, da se nekoliko poleže prah, ki so ga dvignili s svojimi pogostimi potovanji med Belgradom in Zagrebom. Mirno bomo počakali, da se pogreze vse nerealne in fantastične kombinacije, ki smo jih mogli slišati te dni v zvezi s pogajanjmi dr. Mačka in belgrajske tako imenovane Združene opozicije. Zadovoljni smo, da je naša pot dobro začrtana. Točno vemo, kako gremo in kam pojdemo. Mislim, da nas Hrvati razumejo in da verujejo v našo dobro voljo.« Navedena izjava dr. Stojadinovića je dokaz, da gre vlada po začrtani poti h končni konsolidaciji države in da ni več daleč do popolnega sporazuma s Hrvati.

Knez namestnik v Londonu. Naš knez namestnik princ Pavle je odpotoval s svojo soprogo kneginjo Olgo v London na obisk k svojemu svaku, vojvodi Kentskemu, ki je brat angleškega kralja. Knez namestnik se je ob priliki svojega obiska sestal tudi z angleškim kraljem Edvardom, poleg tega pa je imel obširne razgovore z vodilnimi angleškimi državniki. Tem razgovorom se pripisuje velik političen značaj.

Podgane beže s potapljačice se ladje JNS. Razpadanje JNS se nadaljuje. Posebno je vidno pri nas v Sloveniji, kako zapuščajo politični veljaki to stranko, kakor podgane potapljačice se ladjo. Prvi je čisto javno obrnil JNS svoj hrbet bivši ljubljanski župan in ban dr. Dinko Puc, ki je začel iskati kar na svojo roko zveze z Davidovičem in belgrajsko združeno opozicijo. Za njim je krenil znani solastnik »Jutra« in »Slovenskega naroda« A. Ribnikar. Za obema pa hite ostali podeželski in mestni veljaki in tako ostajata v JNS zaenkrat samo še dr. Kramer in Pucelj, pa še ta dva premišljuje, kako bi našla najprimernejši način za preseljanje. Vsi ostali manj pomembni pripadniki JNS pa iščejo sedaj stikov s slovensko »ljudsko fronto«, ki jo vodi dr. Kukovec ter so v njej zbrani slovenski mačkovi, socialisti in komunisti. Če se tem pridružijo sedaj še jenasarji, pa bodo potem zbrani pod skupno marelo vsi tisti elementi, ki jih je pošteni slovenski narod že zdavnaj napodil iz svoje srede.

Belgrajski sporazum prihaja prepozno. Dve leti so se sporazumevali razni tabori takozvane belgrajske »združene opozicije«, pa se niso mogli zediniti niti med se-

boj, kamoli da bi prišlo do sporazuma z dr. Mačkom. Ko pa so sedaj zavohali, da bodo Hrvati zapustili njihovo družbo ter napravili sporazum s tisto stranko, ki v resnici predstavlja večino slovenskega in srbskega naroda — to je z JRZ — pa so hitro sklenili »sporazum« ter ga ponudili še dr. Mačku v podpis. Maček pa je dosti prebrisan, da bi ga na tak trnek ujeli in na te najnovejše »sporazumske« ponudbe sploh ne reagira. Tudi bi bilo težko zanj sklepati sedaj sporazum z »združeno opozicijo«, odkar je ta sprejela v svoje vrste socialiste in komuniste ter se oblikuje v nekako »ljudsko fronto«, ki jo dr. Maček že od nekdanj najodločnejše odklanja.

Sprememba italijanske ustave. V četrtek se je sestal v Rimu veliki fašistični svet. Posvetovanja bodo trajala več dni, rezultat pa bode sprememba italijanske ustave. Italijanski kralj dobi naslov cesarja, Mussolini pa naslov »voditelja Italije«. Kot tak bo po svoji oblasti nad vlado in predstavništvom ter bo odgovoren samo še cesarju. Dejansko bo postal Mussolini s tem neomejen diktator fašističnega cesarstva.

Za madžarske želje Nemci nimajo smisla. Silno navdušenje je svoj čas izzval na Madžarskem Mussolinijev govor v Milanu, v katerem opozarja na potrebno izpremembo mej v Podonavju v korist Madžarske. Madžari so mislili, da bodo tudi pri Nemcih našli na tako razumevanje, pa so se ušli. Nemčija se je službeno izjavila, da odklanja madžarske sanje o potrebi revizije obstoječega stanja v srednji Evropi, kar je Madžare sedaj zelo prizadelo.

Italijani ponujajo Madžarom in Avstrijcem — Reko. Te dni se je mudil na obisku v Budimpešti italijanski zunanji minister grof Ciano. Med drugim je tekom svojih tamošnjih političnih razgovorov ponujal Madžarom tudi Reko, ki naj postane avstrijsko in madžarsko prosto pristanišče. Na ta način bi rada Italija dosedaj povsem mrtvi Reki pomagala do novega gospodarskega podviga.

Uradna sprava med Nemčijo in Avstrijo. Po posredovanju Italije je prišlo med Nemčijo in Avstrijo do sprave, ki jo je oficijelno potrdil obisk avstrijskega zunanjega ministra dr. Schmidta v Berlinu. Avstrijci so si obetali, da bodo imeli od sporazuma z Nemčijo znatne gospodarske koristi, ker je Nemčija obljubljala, da bo kupovala od Avstrijcev pred vsem sirovo maslo in les, plačevala pa bo to s premogom. Sedaj pa ponujajo Nemci Avstrijcem take cene, da na kak izvoz v Nemčijo niti ni misliti. Sprava bo tedaj samo navidezna, v resnici si bosta pa še obe državi nadalje nasprotovali.

Zveza med Nemčijo in Japonsko je bila sklenjena v Berlinu. Zveza je vojaškega značaja ter je naperjena proti sovjetski Rusiji.

Mirovna pogodba — za Nemčijo le še komu papirja. Pod Hitlerjem je začela Nemčija kršiti mirovno versajsko pogodbo točko za točko in tako je od vse pogodbe ostalo le še nekaj določb o mednarodnosti nemških plovilnih rek, ki jih je pa Nemčija sedaj tudi še ukinila ter vse te reke proglasila za nemško last. Od versajske mirovne pogodbe je ostal sedaj še samo komu papirja, ki nima več nobene mednarodne vrednosti.

Nemško-ruska napetost. V Rusiji so zopet odkrili novo »zaroto« ter so pod to pretvezo zaprli več nemških državljanih, ki so bili v Rusiji zastopniki nemških tvrdk. Zaradi tega je nemška vlada v Moskvi ostro protestirala, ker pa Rusija protesta ni uvaževala, je prišlo med

obema državama do hude napetosti. Govori se celo o možnosti prekinitve diplomatskih odnosov.

Tudi Bolgarija zahteva pravico do oborožitve. Ker se je Madžarski tako že na pol dovolila pravica oboroževanja, je prišla z isto zahtevo zdaj še Bolgarija. Bolgarija si je že začela v inozemstvu nabavljati vojaška letala, ki jih dosedaj ni smela imeti.

Francoski notrajni minister Salengro se je zastrupil v svojem stanovanju v Lille-u. Desnica mu je očitala v parlamentu, da je bil med vojno na smrt obsojeni dezerter in so ga najbrž ti očitki spravili v obup.

Bele čete so zasedle Madrid. Dramatična borba za Madrid je skoraj pri koncu. Četam generala Franca se je posrečilo na več mestih prekoračiti reko Manzanares ter vdreti v središče mesta, kjer so se vršile na barikadah silno krvave borbe z bajoneti in ročnimi granatami. Rdeči miličniki so se silno ostro branili, zlasti njihova tajska legija, ki je sestavljena iz 4000 Rusov in 3000 belgijskih socializtov, vendar vsa njihova požrtvo-

valnost ni pomagala pred elanom belih čet. Morali so prepuščati zmagovalcem četrt za četrtjo ter so puščali na ulicah kupe mrličev. Francovo topništvo je bežeče rdečkarje zasipavalo s peklenkim ognjem, iz zraka pa so jih obstreljevali njegovi aeroplani in tako je bila moč obrambe Madrida kmalu strta. Beli so sedaj gospodarji skoraj celega mesta in s tem tudi gospodarji Španije z izjemo Katalonije, iz katere hočejo boljševidi po vsej sili napraviti rdečo trdnjavo ter poskusiti tukaj zadnji odpor pod vodstvom ruskih štabnih častnikov in s pomočjo modernega orožja, ki jim ga je dobavila sovjetska vlada.

Nemčija in Italija sta priznali nacionalno špansko vlado s sedežem v Burgosu.

Vseameriška konferenca. V Buenos Airesu, glavnem mestu Brazilije, se bo vršila prihodnje dni konferenca vseh ameriških držav. Udeležil se je bo tudi predsednik Združenih držav, ki je že odpotoval. Konferenca bo trajala do 15. decembra ter bodo njeni sklepi odločilne važnosti za svetovno politiko.

Domače vesti.

30 letnico obstoja in plodonosnega delovanja je proslavilo zadnjo nedeljo Kat. prosvetno društvo v Slov. Konjicah.

137 let že izvršuje zidarsko obrt v Vuzenici znana družina, ki biva tamkaj 275 let.

Z Abrahamom se je srečal v Celju, g. Franc Jerič, ravnatelj Ljudske posojilnice, ki vodi zavod uspešno od l. 1914.

Smrtna nesreča kolesarke. V Zgor. Radvanju pri Mariboru se je peljala s kolesom Jožefa Vižec in je imela poleg sebe svojega sina. Naenkrat se je zvrnila v občestni jarek, kjer se je tako hudo poškodovala na glavi, da je podlegla poškodbam v mariborski bolnici.

Surovina na delu. V drevovalni južno od gručine Betnava na cesti proti Razvanju pri Mariboru je bilo zasajenih med starimi drevesi 20 sadnih dreves, katere je neka mestna surovina polomila.

V vodnjak je skočila in si je končala življenje v špičniku pri Sv. Jurju ob Pesnici 42letna posetnica Alojzija Šteflič.

Pretepači. Zadnjo soboto 14. nov. je prišlo pri Sv. Trojici v Slov. goricah do pretepa, v katerem je dobil posestniški sin Matija Dvoršak s krepelom po glavi. — Od Sv. Antona so pripeljali v mariborsko bolnico delavca Erika Mendša, ki je odnesel iz pretepa več zabodljivcev z nožem.

Smrtno ponesrečil pri podiranju buke. Pri št. 11ju v Slov. goricah v gozdu Laze sta podirala težko bukev brata Ivan in Anton Gril. Izpodsekano drevo je začelo padati v drugo smer, kakor sta mu jo namenila drvarja, ki sta se spustila v beg v strahu za življenje. Ivan je srečno ušel, Anton je spodrsnil na rosnj travi in padel. Na tleh ležečega je med tem padla bukev ter mu stisnila prsni koš tako, da je obležal mrtve.

Velik vlom v trgovino. V Moškanjcih pri Ptujju je v noči obiskala dobro izveščana vlomilska družba trgovino Ludovika Vernika, kateremu so uzmogli v avtomobilu odpeljati manufakture za 30.000 Din.

Zgodaj je začel. V Rušah pri Mariboru so prijeli orožniki 13letnega dečka, ki je kradel dvokolesa in jih je skrival v gozdu. V skrivališču so dobili še tri bicikle.

Cigane so zaprli. V Skokah na Dravskem polju so prijeli orožniki in zaprli 17 glavo ciganske družbe, ki je osumljena, da ima na vesti po okolici več vlovov in tatvin.

Obsodba zaradi izredne tatvine. Viljem Spurer, 47letni dninar, je pokradel po Mariboru in okolici 24 konjem repe in je prodal žimo za precej drag denar. Spurer je bil v Mariboru zaradi te izredne tatvine obsojen na 6 mesecev strogega zapor.

Oboroženi nočni vlomilci so poskušali z vlemi v zadnjem času po Prekmurju. V Moščančah so pri neki siroti izkopali zid in so odnesli mast ter vse življenjske potrebščine. Na več drugih mestih so iste uzmogli, ki pripadajo najbrž ciganom, pregnali. Ko se bliža zimski čas, so Prekmurci v stalni nevarnosti, da ne dobe v noči nezahvaljen ciganski obisk.

Za tatvino niklaste ure eno leto robije. 30letni Karl Pernek iz Maribora je 3. avgusta v neki krčmi na Koroški cesti v Mariboru ukradel dražajcemu Antonu Pajmanu iz žepa niklasto uro in nekaj gotovine. Pernek je bil v Mariboru 17. nov. obsojen na 1 leto in 6 mesecev robije. Sodniki so mu odmerili tako visoko kazen, ker je Pernek že bogznaj kolikokrat predkaznovan.

Pobegniti je hotel iz jetnišnice. V preiskovalnem zaporu v Celju se nahaja zaradi tatvin in tolovajstev Ivan Bezovšek. Navajali je na paznika, ki sta stražila zaporne celice, z nogo, katero je odtrgal od mize. Grozil jima je s smrtjo. Po precej dolgi borbi je paznikoma uspelo, da sta nevarnega nasilneža ukrotila.

Železniški zavrtač smrtno ponesrečil. Na postaji štor pri Celju je sklopil zavone tovornega vlaka zavrtač in železniški vagoničnik Ivanovič iz Maribora. Na mokri tračnici mu je spodrsnilo, padel je s sencom po železju in je obležal mrtve. Zapuščala ženo in dva otroka.

Smrtna nesreča družinskega očeta. V gozdu v Ovtji jami v Liscih pri Celju je bil na delu 56letni dninar Jožef Pesjak. S hlapcem sta žagala debelo deblo. En del se je zvalil na Pesjaka, strli mu je prsni koš ter lobanjo in je oče 9 nepreskrbljenih otrok bil kot mrtve.

Uboj nasilnega očeta pred sodniki. Pri Stojnjškovi na Vodulah pri Zetahol so živeli v lepem miru, če ni bil oče Anton Stojnjšek pijan. Kakor hitro se ga je naluckal, je moral vse pred njim pobegniti. Vinko, 22letni Stojnjškov sin, je 19. oktobra oral s sosedom Rampretom na njivi svojih staršev. Po oranju se je odpravil v gozd po drva. Ko se je vračal z naloženim vozom domo domače hiše, je planil nanj okajeni oče in ga je začel zmerjati. Sin, ki je stanje starega spoznal, je molčal. Oče pa je pograbil motiko in hajdi za sinom, ki je začel bežati

proti hlevu. V silobranu je pograbil sekuro in je z njo smrtno zadel očeta. Obtoženi mladi Stojnjšek je bil v Celju 13. nov. obsojen na 2 leti ječe.

Uboj pred sodniki. Pred senatom celjskega okrožnega sodišča sta se zagovarjala 17. nov. zaradi uboja 25letni Jože Lovrenčak in 28letni Janez Horvat, posestnikova sinova iz Koretnega pri Šmarju pri Jelšah. Dne 14. nov. sta omenjena tako poškodovala 60letnega Jurja Kampuša, da je ta kmalu po napadu umrl zaradi pretresa in otrpnenja možganov. Do zločina je došlo, ker je Kampuš nekoč septembra ukradel Horvatu obleke za 200 Din. Pri obravnavi je Horvat tajil krivdo, med tem ko je Lovrenčak priznal in je tudi izjavil, da ga je Horvat nagovarjal, da bi Kampuša zaradi tatvine pretepla. Lovrenčak, ki je udaril že na tleh ležečega Kampuša petkrat s hrastovim kolom, je bil obsojen na 3 leta. Horvat na 1 leto in 10 mesecev robije.

Padla z brvi in si zlomila tilnik. Dninarica Marija Tajnšek od Sv. Lovrenca pod Prežinom je gnala zadnjo nedeljo koze past. Ko je šla preko brvi, jo je ena od koz sunila. Zenska je padla z brvi v potok in si je zlomila tilnik. V brezupnem stanju so jo spravili v celjsko bolnico.

Sejmarju ukraden volovski izkupiček. Na Martinovem sejmu v Laškem je izmaknil žepar posestniku Jerneju Deželaku iz Stopc v občini Marija Gradec denarnico s 5.400 Din, katere je dobil 4. t. m. v št. Lenartu za vole. Deželak je nameraval kupiti v Laškem nove vole.

Beg iz življenja. V Ljubljani na Jegličevi cesti v mestni hiši se je ustrelil iz neznanega vzroka geometer Ignac Petročnik.

Vlomilska družba na zatožni klopi v Ljubljani. Po Ljubljani, okolici in po Dolenjskem je bilo letos aprila in maja izvršenih 15 večjih ter manjših tatvin. Skupna škoda, katere je bila povzročena raznim strankam od 12 članske družbe zmovčev, znaša 25.000 Din. Glavarja tatinske bande sta bila Štefan Cigan, 24letni delavec iz Srednje Bistrice v Prekmurju, in brezposelni krojaški pomočnik 33letni Ivan Kunstek iz okolice Trebnja na Dolenjskem. Ostali člani so bili samo mladi delamržeži. Štefan Cigan je bil obsojen na 1 leto in 4 mesece strogega zapor in Ivan Kunstek na 2 leti strogega zapor. Ostali obtoženci od 20 dni do 7 mesecev zapor.

Neverjetna zlobnost naših boljševidov. V noči na 13. nov. so se neodkriti brezbožni elementi v Dolenjem Logatcu podžagali evharistični križ. Oskrunjeno znamenje evharističnega kralja so dobri ljudje prenesli k fari in ga prislonili ob cerkveni zid. Podrti križ bodo z vsemi slovesnostmi zopet postavili na prejšnje mesto.

Elektromonter podlegel poškodbam, katero je dobil pri delu. Na Jesenicah je popravljal droge pri elektrovodu elektromonter Avgust Noč. Drogen od drogov je padel nanj in mu je prizadjal hude notranje poškodbe. Noča so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je kljub zdravniški negi umrl 16. nov. popoldne.

Gostilničar nevarno zaboden v pretepu. V ljubljansko bolnico so pripeljali 42letnega gostilničarja Jakoba Lekšana iz vasi Klanec v občini Stari trg pri Ložu. Zadnjo nedeljo 15. novembra zvečer je bil Lekšan med gostilniškim prepriom zaboden v hrbet.

Huda nesreča delavca. V Ljubljani na Bleiweisovi cesti v skladišču ob stavbi Delavskega doma je prekladal cementne vreče 29letni delavec Alojz Habsjan iz Ježice. Naenkrat so pa vreče Habsjana podsule. Teža je zlomila delavcu levo nogo in mu je nalomila kost v boku in ima tudi notranje poškodbe. Oddali so ga v bolnico.

Pri padcu v vodnjak se ubila. V Jaršah pri Zagorju ob Savi je zajemala vodo iz vodnjaka s škafom 62letna vdova-preživljarka Ana Renk. Pri zajemanju je zgrubila ravnotežje, padla v vodnjak in se ubila.

Strahna nesreča vled eksplozije največje smodnišnice na južnem Francoskem. Dne 16. t. m. ob 4.30 je izbruhnil v največji francoski smodnišnici v mestu Saint Chamassou 24 milj od Marseja požar. Ljudstvo je bilo takoj pozvano, da pomaga požar pogasiti, toda kratko nato je sledila grozna eksplozija, zemlja se je stresla in bližnja poslopja so se pričela rušiti. Poslopje smodnišnice je popolnoma zletelo v zrak. Par kilometrov daleč so popokale šipe in popadali dimniki s streh. Ko je nevarnost ponehala, so pričeli požar takoj gasiti. Do 11. so izpod razvalin izkopali 40 trupel. Nad 200 oseb je dobilo težke poškodbe ter je pričakovati, da mnogo ranjenec ne bo ostalo pri življenju. Vodi se vsestranska preiskava, da se ugotovi vzrok eksplozije, toda vojaška in policijska oblast imata le malo nade, da bi ugotovili, kdo je povzročil nesrečo. Uradno je sporočeno, da je število smrtnih žrtev naraslo na 130, vendar pa se zna to število še povečati, ker se številni ranjenci borijo s smrtjo.

Večji in manjši požari. V Spodnjih Jablanah na Dravskem polju je upepelil ogenj v najbolj zgodnjih jutranjih urah gospodarsko poslopje s pridelki vred posestniku in krčmarju Jakobu Beranič, ki ima škodo 10.000 Din. Drugi požar Na Drav. polju v Apačah je oškodoval za Din 15.000 posestnika Katarino Vuk, kateri sta pogorela škedenj in zraven stoječa stiskalnica. — Zelo velika požarna nesreča je obiskala v Zrkovcah pri Mariboru posestnika Terezijo Sel. Ponočni ogenj ji je uničil obsežno gospodarsko poslopje z različnimi stroji ter opremo. Na delu je bilo 7 gasilskih društev. Turbinke so črpale vodo 700 m na dolgo iz Drave. Škoda znaša 123.000 Din. — Na Gradišču je uničil ogenj 13.000 Din vreden senik z 200 stoti sena veleposestniku Ivanu Pečolarku. Škoda je krita z zavarovalnico. — Na Udju pri Grosupljem je postal žrtev požara škedenj, v katerem je bilo 3000 kg sena in slame, posestnika Franca Okorna. Istotam sta pogorela hiša ter škedenj posestniku Antonu Vidicu. V obeh teh slučajih gre najbrž za požig. — Na Veliki Cikavi pri Novem mestu sta zgorela škedenj in kozolec posestnici Uršuli Kastelec. Ogenj je zanetil petletni otrok, ki se je igral z vžgalicami. — V Lendavskih goricah v Prekmurju je izbruhnil ogenj zaradi nepredvidnosti v zidnici posestnika Raja iz Gomilic. Odbrzeli so na pomoč gasilci in vojaštvo, da so obranili sosedno Dugasovo zidnico. — V Razvanju pri Mariboru se je vnel iz nepojasnjenega vzroka domači mlin na električni pogon, ki je last veleposestnika Jožeta Kuhn. Ogenj so k sreči naglo pogasili, a vendar znaša škoda Din 15.000.

Kdo je kriv?

Nekateri kljub vsemu ne morejo razumeti upravičenosti obstoja strokovne organizacije »Zveze združenih delavcev«. Tem tole:

Do ustanovitve organizacij združenih delavcev in nameščencev je moralo priti. Vzrok ne leži v osebah, ki danes vodijo te organizacije, temveč na osebah, ki so napravile Jugoslovansko strokovno zvezo za krščansko socialistično. Te osebe so hotele voditi organizacijo po novih potih, potih socializma. Ta pojem je resda po svojem bistvu zelo širok in raztegljiv, saj se tudi fašisti nazivajo socialisti, namreč narodne. Dr. Gosar je nekje zapisal, da je narodni socializem najbližji pojmu pravega širokega Socializma. Toda kmalu se je pokazalo, da propagatorji krščanskega socializma ne mislijo pod to besedo ideologije, ki jo je zastopal pri nas pred vojno dr. Krek in ki jo zastopa krščansko misleče delavstvo po vsem svetu, temveč da si predstavljajo popolnoma nekaj drugega, kar je zelo, zelo podobno onemu socializmu, ki ga je utemeljil Marks in ki nosi po njem tudi naziv marksizem. Krščanski socialisti so v svojih listih odkrito priznavali pravilnost osnov gospodarskega marksizma. Kdor pa enkrat trdi to, proglašajo tudi samega sebe za marksista. Krščanski socializem se torej krije v gospodarskem »oddelku« z marksizmom.

Krščanski socialisti so se udarili po prsih in rekli: »Mi smo res socialisti, smo za gospodarski marksizem, toda smo obenem praktični katoličani in v javnem in zasebnem življenju.« Vodilnim osebam iz kršč. socialističnega tabora nihče ne očita, da so slabi katoliki v zasebnem življenju. Toda poznamo odlične osebe tudi iz pravega marksističnega tabora, ki so v zasebnem življenju prav tako dobri katoliki, vendar pa delujejo v marksističnih organizacijah, ki širijo med članstvom brezbožnost. Moramo torej reči, da tu ni merodajno zasebno življenje, temveč javno udejstvovanje. Merodajno je, če v javnem življenju zastopamo strogo krščan-

ska načela, če strogo ločimo naše od tujega in če damo Cerkev mesto, ki ji gre.

Krščanski socialisti pravijo: »Mi poslušamo Cerkev v verskih zadevah, v gospodarskih pa hočemo biti samostojni in Cerkev nočemo poslušati. V gospodarskih zadevah moramo ločiti dvoje: 1. načela in 2. dnevna vprašanja (mezda, delovni čas itd.). Kar se tiče dnevnih vprašanj, imamo razumljivo strokovna organizacija popolno samostojnost, ki je Cerkev ne krati. Kar se tiče pa načelnih gospodarskih zadev, to je ureditve gospodarstva v osnovnih pogledih, je pa stvar popolnoma drugačna. Tu pa moramo slediti nauku božjem, oziroma nauku Cerkev. Če tega nečemo, smo enaki liberalnim kapitalistom, ki hočejo biti v gospodarstvu svobodni in navezani na božje postave. V gospodarskih načelnih vprašanjih ne moremo reči, da smo svobodni, temveč moramo priznati podrejenost božjim zakonom. Krščanski socialist, ki se oklepa gospodarskega marksizma, je enak liberalcu, gazi krščanska načela v javnem življenju vsaj deloma in ne more o sebi trditi, da je tudi v javnem življenju praktičen katolik.

Krščanski socialist je podoben marksistu, ki opravlja verske dolžnosti. Razlika je samo ta, da hoče krščanski socialist delati most med krščanstvom in marksizmom, veren marksist pa med marksizmom in krščanstvom. Moramo reči, da je to popolnoma brezplodno delo, ker so krščanski delavski voditelji vedeli že davno, da krščanstvo in socializem ne gresta skupaj kot ne gresta tudi ogenj in voda. Pij XI. je to pravilno naziranje še svečano potrdil v svoji okrožnici, tako, da bi moralo biti vernemu sinu Cerkev in praktičnemu katoliku res popolnoma jasno, da dober katolik ne more biti pravi socialist.

Krščanski socializem, kot so ga pri nas razvijali »Delavska Pravica«, »Ogenj«, »Beseda« in »Mladi Plamen«, ne more trditi o sebi, da je zrastle v svojem gospodarskem delu, ki je danes glavni, iz krščanskih načel o družbi. To so dovolj zgovorno povedali večkrat slovenski krščanski sociologi, od katerih je dr. Gosar v svojih spisih najbolj ostro obsojal napadni radikalizem, ki vodi nujno v marksizem.

Toda še bolj kot v pisani, so bili krščanski socialisti jasni v izgovorjeni besedi. Naši delavski revirji so poročali o gorostasnih izjavah njihovih vodij. V organizacijah samih se je uveljavljal krščanski socializem z vsemi silami. Kdor se ni hotel pokoriti njegovim predstavnikom, je moral utihniti kot izdajalec delavstva. JSZ je po vojni izdala program krščanske strokovne internacionale v posebni brošuri. Te brošure so bile kot modrovanje in fantazije buržujev spravljene med staro šaro in slabo je naletel, kdor je hotel pred članstvom zastopati v njih razložene ideje. Zagovornikom ideje čiste krščanske strokovne organizacije je v JSZ slaba predla. Morali so čuti: »Če ti ni prav, pojdi!« Na sestanke krajevnih organizacij so hodili le najboljše kršč. socialisti, da so držali med članstvom »pravo in delavsko linijo«.

Te razmere so postale neznosne. Prestajalo ni drugega kot ustanoviti nove strokovne organizacije. (To misel je zastopal in predlagal dr. Gosar že l. 1927.) V novih organizacijah naj se goji pravi duh krščanske strokovne organizacije, v

njih naj se vodi borba za pravične delavske zahteve, one naj bodo bojovnice za nov boljši red. Danes so te organizacije dejstvo. Delavstvo in nameščenstvo se jih oklepa. Tako je danes, s čimer morajo računati vsi, prijatelji in neprijatelji. O upravičenosti obstoja novih organizacij more dvomiti le — slepec.

Ali je JSZ res nestrankarska? Vodstvo JSZ najbolj boli očitek, da hoče uganjati strankarstvo, ker si hoče ohraniti videz krščanske strokovne organizacije, ki stoji načeloma izven strankarske politike. Obenem skuša dokazati, da vsi krščanski socialisti niso na napačnih potih. To smo tudi že mi zapisali, ko smo poročali, da so bohinjski krščanski delavci vsi volili listo JRZ, čeprav ni bil njihov prvak nosilec te liste. To je dokaz, da so bohinjski delavci res prepojeni s pravim duhom, ki zameta kompromise z ljudskimi frontami. Poznamo pa občino tik Ljubljane, v kateri vodje JSZ niso hoteli vstopiti v JRZ in v kateri so hoteli imeti večino kandidatov na listi JRZ. Ker s svojo zahtevo niso uspeli, so se vodje in njihovi somišljeniki vzdružili volitev. Prepričani smo, da se to ne bi zgodilo, če bi bilo ustrezno njihovim željam. — Pred leti je obstojala v Ljubljani štirinajstotica mož, ki se je posvetovala o politični taktiki pristašev bivše SLS. Šlo je torej za izrazito politično-strankarsko vprašanje. Posvetovanj teh mož se je udeleževal tudi strokovni tajnik JSZ. Če bi JSZ mislila, da je politika res nič ne zadeva, gotovo ne bi pošiljala na posvete tega moža, posebno še, ker ni imel nobene legitimacije, nastopati v imenu bivše politične Delavske zveze, ker nikdar ni bil njen funkcionar. Tako pravico je imel le dr. Gosar kot predsednik razpuščene Delavske zveze. Pričakujemo pojasnila!

Se ena združena opozicija. Bivši ban dr. Puc se je ponudil srbski združeni opoziciji, oziroma Ljubi Davidoviču, da organizira v Sloveniji njeno podružnico, slično kot jo ima tudi dr. Maček. Srbi-janci so nove pridobitve gotovo zelo veselili. Tako bomo imeli kmalu dve združeni opoziciji, ki hočeta biti obe moderni in napredni. Govorčita o reševanju najnужnejših državnih vprašanj, pri tem pa pozabljajo ti podružničarji, da je danes najvažnejše, da ves slovenski narod nastopa enotno. Tej gospodi ni do tega, pač pa išče le rešitve pod tujim plaščem.

S čim se postavlja marksisti? Marksistično trobilo prinaša tekst nekega sporazuma socialistov in opozicionalcev za obojne volitve v Zenici, v katerem se ena točka obrača proti ustanavljanju dr. Mačkove delavske organizacije, češ, da se »svobodno strokovno gibanje« ne sme razbijati. Ugotavljamo, da tisto strokovno gibanje ni svobodno, ker stoji pod marksistično kuratelo. Zato se tudi ne more smatrati za splošno in kot nekaj svetega. Nadalje se zelo čudimo marksistom, ki zahtevajo za-se svobodo združevanja, mačkovec pa je ne privošči. Mi pravimo, da se nikogar ne sme siliti, kje mora biti strokovno organiziran in

da ima vsak pravico iti, kamor spada. Najmanj pa se more prenašati marksistični teror. Delavci že vedo, zakaj odhajajo od njih in zakaj jim ne zaupajo.

Tako govori minister Ljudske fronte! Francoski vojni minister je že sit večnih stavk, češ, da je vojna industrija zaradi njih pretrpela že mnogo škode. Vlada zato stavk več ne bo trpela in je že storila vse potrebne ukrepe, da se stavke ne bodo ponovile. — Pričakujemo, da bo »Delavska politika« proti temu energično protestirala!

Tudi Trocki hvali demokracijo. Ob procesu proti sovjetskimi upornikom je izjavil Trocki nekemu novinarju, da je pripravljen braniti se pred katerikoli sodiščem Anglije, Francije, Norveške ali kake druge demokratske države in da je pripravljen tudi na obsodbo, če se mu dokaže terorizem. Samo pred sovjetsko boljševiško sodišče ne mara. Čudna izjava, ko vemo, da je ravno Trocki uveljadel najhujšo strahovlado v Rusiji in tudi sedanja sodišča. Če komunist sam ne hvali lastnega otroka in svojih iznajdb, mora biti oboje res zelo za nič. V komunistični državi torej le ni vse tako lepo in po pravici, kot se sicer hvalijo komunisti in kot bi tudi Trocki rad dopovedal delavstvu v zapadni Evropi.

O Trockiju in socialistih. Ko je vprašala norveška policija Trockija, katere narodnosti da je, je odvrnil, da je brez narodnosti. Če sam to pravi, bo po njegovem že res. Mi pa vemo, da je čisto krven žid, kot je bil žid tudi Marks in je ostal to tudi po krstu. Trocki je s svojo izjavo ponovno dokazal, da komunizem ne ubija v človeku le verski, temveč tudi narodnostni čut. Norveška policija je stavila Trockija pod nadzorstvo. Znano je, da vladajo na Norveškem socialisti. Če bi vladali tam kaki meščani, ali »črni klerikalci«, bi bilo v vseh socialističnih časopisih pri nas prav mnogo vika in krika nad nasiljem in preganjanjem. Tako je pa vse tiho. Ob procesu proti Zinovjevu in tovarišem je tudi izostal protest sicer tako glasnih jugoslovanskih sodrugov.

Jesenice. V nedeljo 15. t. m. se je ob pol 12. uri odpeljala skupina delavcev jeseniške tovarne na poučno desetdnevno potovanje v Nemčijo. Je to menda prvič v zgodovini železarske industrije, da pošilja podjetje delavce v tujino v take namene. Želimo, da bi ekskurzija rodila za celotno delavstvo kakor tudi za podjetje čim več dobrih sadov!

Vestnik Zveze združenih delavcev.

Komenda. Na okrožnem zaupniškem zboru kamniških skupin JSZ v Stahovici je zaupnik g. Bore izjavil, da so mu Belcijanovi delavci povedali, da je bil na-nje izvajan pritisk, da bi bili ob službo, če ne prestopijo iz JSZ v ZZD. Gospod Belcijan, ki ima največ odločati o usodi svojih delojemalcev, gotovo ni v svoji poštenosti izjavil te nepremišljene besede. Povod za prestop ni prišel od odločujočih faktorjev, on je prišel iz delavcev samih. Takoj, ko smo se organizirali v JSZ, se nam je zdelo, da nismo na pravi poti. Pisanje »Delavske pravice« pred meseci je bilo našim nazorom nasprotno. Nasprotno našemu mišljenju in čustvovanju pa so bile tudi izjave nekaterih vodilnih

René Bazin

1

Žito poganja.

Roman.

Po stoštiriinpetdeseti izdaji prevedel Viktor Čokan.

Sekira je počivala na zemlji. Z eno roko je privzdigoval čepico nad ušesa, drugo pa je ponudil. Sklonjen obraz se je dvignil in žarek ga je kakor sekiro obsvetil. Bil je lep. V petdesetih letih bede je zmedel, toda poteze na njem so ostale tanke in fine. Brada, še plava, se je dostojanstveno podaljšala, da je Gilbert Kloké izgledal kakor Severnjak, Skandinav ali Normandijec, ki je prišel med Sentreske travnike in gozdove.

No, Gilbert, mislim, da nisi zadovoljen s tem, kar se godi. Snoči sem še slišal rog. To ni bila proglasitev stavke, ampak grožnja za nas in za vas, ponovitev. Misliš, da bo nova stavka?

Drvar je šel z roko v dolgo brado, pomežiknil z očmi in se zagledal v grad, ki je začel rjaveti.

Mislim da ne, je rekel s premišljenim glasom; hočejo le strašiti, kakor pravite, da ne bi znižali plač. Toda to se ne bo začelo takoj. Upati je treba, gospod Mihael, kajti jaz potrebujem dela bolj, kakor drugi...

Umolknil je in Mihael je spoznal, da Gilbert Kloké namiguje na koketno in razsipno Marijo Lire. »Lirezinja«, njegova hčerka, je iz tega reveža po malem izmolzla vsi imetje.

Veter je prinašal iz gozda zamolkle udarce padajočih sekir. Mladi človek se je zopet oglašil:

Ti si pri sindikatu, tudi ti, in plačuješ mesečno članarino, temu se vedno čudim.

— Da, sem z njimi s srcem, ne pa vedno z glavo.

— In vendar vse ubogaš, kar ti zapovedo. Človek tvojih let!

— Hm, o tem odloča družba, gospod Mihael. Toda včasih se potegujem za to, da ostanemo z vami.

— Kakšnim gospodarjem se ponujate, moji ubogi! ... Z zamenjavo ne pridobite! Sicer pa ti tega ne prihajam praviti. Blizu gradu imam majhno poseko, ki je nisem prodal trgovcu. To je moja zaloga za bližnjo zimo. Hočeš prevzeti? Dajem ti prednost, ker si star hišni prijatelj.

— Za koliko dni pa je približno?

— Kakšnih štirinajst; mogoče več. Si tukaj že končal?

— Sem. Tovariši bodo še delali kak dan, da končajo. Jaz pa, moj del je krajši in podiral sem — vidite — enega teh starih, ki so bili prodani. Jutri pa že lahko grem na vaš pridržek. Sklenjeno.

— Sam boš in prepričan sem, da boš delo dobro opravil. O tem pa ne govori, bo bolje.

— Dobro!

Drvar je dal svojo široko roko, da sta udarila za pogodbo. Nato je v zadregi, stressajoč glavo radi občutnega neugodja, dejal:

— Gospod Mihael, ker ste me pravkar najeli, ali bi mi hoteli dati dvajset frankov naprej. Ne vem kaj delam, da toliko potrošim!...

Mihael je vzel iz denarnice zlatnik in ga dal Gilbertu.

— Vem, moj dobri; ti si predober z nekom, ki tega ni vreden. Zbogom!

V tem trenutku se je oglašil rezek zvok roga,

ki je odmeval daleč proti desni v gozd. Bil je hiter, odrezan, zapovedujoč. Končaval se je z zategnjenim glasom, ki je klical na odhod in zapovedoval mir, konec, počitek. Po nekaj minutah presledka se je ponovil, a je moral priti z nasprotne strani, kajti glas je bil čistejši in jačji. Gilbert Kloké se je obrnil, da bi vzel star telovnik, ki je visel na drevesu in ga je hotel vreči na ramo, da bi šel.

S hitro, z za hip razburjeno kretnjo se je sklonil Mihael, pobral na tleh ležečo sekiro in jo nastavil na hrastovo deblo:

— Pusti delo — napol dovršeno! Bom jaz končal. S sigurnostjo na težka dela navajenega človeka je udaril desetkrat, dvajsetkrat, tridesetkrat, ne da bi počival. Trske so odletavale, Kloké se je smejal. Z roba gozda pa se je zaslišal hripav glas:

— Kdo pa še seka po znamenju! Ali nisi slišal?

Le eden, dva, trije udarci sekire, močnejši od drugih, so mu odgovorili.

Krog in krog podsekano drevo, stoječe le še na svežnju vlaken, je zlomilo to šibko vez, se napelo, omahnilo v praznino — z vejami naprej, na polomljenih vejah odskočilo, se napol prevalilo in obležalo razprostrto.

— Vsi v gozdu niso ubogali, je rekel Mihael in vrgel orodje vstran.

Z očmi je ošinil gozd, odkoder je slišal glas, a videl ni nikogar.

Ko je delavec spoznal, da pogodbe brez dvoma ne krši član sindikata, se je priključil tovarišem.

— Kajne, Kloké, brez zamere?

— Seveda, gospod Mihael! Sami ste hoteli... Toda kako je vaš obraz bled... To delo je pretežko za vas. Rekli bodo, da ste bolan.

članov JSZ, ki se popolnoma odkrito izjavljajo, da ne bodo preje odnehal, dokler ne bodo prepeljali zadnjega člana v naročje očeta Karla Marksa. Odlučitev pa je v nas dozorala, da so se nekatere najmočnejše skupine JSZ združile prijateljsko pri zadnjih občinskih volitvah z marksisti in Jenesarji, samo da bi slovensko katoliško skupnost raztrgali. Tako se je izjavila večina komendskih stavbincev na sestanku 1. novembra t. l. Prestop je delo značajnosti Belcijanovih delavcev, ne pa groženj.

Naročajte, Delavsko fronto!

Fotografski vestnik.

Delavstvo čuti v današnjih časih bolj kakor kdajkoli potrebo organiziranja, ker vsak delodajalec gleda, da s čim manjšo plačo odpravi nastavljenca ali ga pa zaposluje preko delavnih ur, ne ozirajo se, da je tudi delavec potreben počitka. Da pa je možno le potom organizacije doseči cilj, ki bo zboljšal gospodarski položaj vsakega poedince, je spoznalo le malo organizacij. Druge organizacije pa ito veliko korist spoznajo pa šele tedaj, ko jih zadene brezobzirnost delodajalca, bodisi v odpovedi službe, ali odtrganju plače. — Tudi fotografska organizacija je pozno spoznala moč organiziranja in se šele v tem mesecu zakonito ustanovila. Pa ne smete vzeti besede »pozno« tako dosledno, kajti postavljati smo začeli temelj že pred enim letom, ko smo pristopili v socialistično organizacijo. S preamajno poštovanostjo, ki so jo pokazali do nas, in visoko članarino, so nas kaj kmalu odbili. Zato so se pa tembolj podedile sline Zdrženju fotografov in nas z demagogijo pritegnili nase. S spacenjem naših pravih po svojem kopitu so pa tudi ti zaigrali zadnjo karto. Spoznavajoč, da gospodarskega vprašanja ne more rešiti nobena svobodomiselnost organizacija, smo se usidrali v krščanski strokovni organizaciji, v Zvezi združenih delavcev. Gostilniške lokale smo zametali z lepimi lokali, kjer smo imeli par uspešnih pripravljajalnih sestankov. Danes pa praznujemo našo največjo slavnost, naš ustanovni občni zbor, v krogu delegatov in delegatkin iz dravske banovine. Vsi vesel gledamo v bodočnost z upanjem, da postopoma odstranimo vse nepravilne delavce in jih nadomestimo z našimi kvalificiranimi močmi. Z izvedbo kolektivne pogodbe pa se bodo zvišale naše plače in s tem zboljšal naš gospodarski položaj. Zahvaljujemo se vsem udeležencem, da so s svojo prisotnostjo pokazali zavednost za skupnost in edinstvo celokupne organizacije. Upam, da smo v tej organizaciji dobili dobrega zaščitnika in posredovalca za naše zahteve, kajti v tej organizaciji vidim bolj, kakor v katerikoli drugi, izvedbo delavske zaštite, katere program sloni na načelih največjega slovenskega delavskega voditelja dr. Kreka, katerega geslo je bilo: — Razredni boj, temveč krščanska vzajemnost. — Fotograf.

Resnični obraz Rusije.

Nekdo, ki se je koncem oktobra vrnil iz Harkova v USSR, pripoveduje poleg drugih zanimivih stvari tudi o tem, kako si ruski kmet in delavec za svoj težko zasluženi denar preskrbita neobhodno potrebno hrano, in pokaže ruske nižje sloje v njih vsakdanjem življenju.

O hrani pravi, da je zelo draga, poleg tega pa še slaba. To pa vsled tega, ker so gojenje in obdelovanje zemlje opustili. Plače so nizke. Delavec zasluži mesečno do 200 rubljev. Prisiljen je kupovati življenjske potrebščine v »konzumih«, ki so odprti le med 9. in 10. uro. Težko pa je dobiti primerne stvari, ker se v teh konzumih velikokrat nahajajo le luksuzni predmeti kot n. pr.: foto- in radio-aparati, svila, rdečila za ustnice. To si delavci lepo vzamejo in nesejo v mesta prodajat,

da imajo zopet nekaj rubljev v žepu, kjer pa dolgo ne ostanejo, kajti preveč je vabljiva »vodka«, ki se ponuja na vsakem vogalu.

O vsakdanjem življenju pripoveduje ta očividec sledeče: Obstoj je silno negotov. Vztrajnost, neprestano izpraševanje, kaj bo jutri, jim povzroča toliko skrbi, da si ljudstvo išče pozabljenja v pijači in nemorali. Zlasti ta zadnja je zavzela že tolike meje, da je samo upravo strah.

Zlasti položaj žensk je težak. Te so si pridobile iste pravice kot moški, zato jim je pa odkazano tudi enako delo. Pogosto je videti ženske, kako popravljajo ulice v Harkovu, zraven jih pa nesramno motri komsomolec, ki mu komaj prvi mah poganja pod nosom.

Vprašanje poroke še z zadnjimi dekreti ni bilo rešeno. Nasprotno, kakor se je prej pogosto zgodilo, da se je mož navečal žene in si pripeljal drugo v hišo, tako je tudi sedaj. In če je imela prva žena otroke, je bila prisiljena stanovati s tujim možem, kakor prej, kajti ne more si najti drugega stanovanja in zadostnega zaslužka. V takih okoliščinah sta družinsko življenje in sreča izključena.

Priča poroča, da pozna veliko število družin, ki jih očetje nočejo več vzdrževati in enostavno odidejo v drugo mesto in pustijo družine, da se prežive kakor vedo in znajo. Otroci, priče takih dogodkov, so popolnoma izpostavljeni nemorali in njih posledicam. Zbirajo se v klube, kjer zbujajo šale še iz tako svetih in vzvišenih stvari. Priča zatrjuje, da je ta ponižana, zrušena duša ruskega ljudstva mnogo hujska, kot vsako materijelno pomanjkanje. Kajti duša mladine in vsega ljudstva, ki je bila prej polna lepih čustev, je sedaj popolnoma oropana. Vendar nastaja v zadnjem času reakcija zlasti med mladino. Značilni so bili prazniki; v cerkvah je bilo včasih med mladino in verniki vedno napetost in pohujšanje. Toda že se izločajo iz te mase gruče mladih ljudi, ki prisegajo, da bodo vodili in vpejali v vsa področja boljše in pošteno življenje.

Še to in ono.

Statistika o zaposlitvi delavcev v lesni industriji, kakor jo je nedavno priobčil v Belgradu izhajajoči gospodarski obzornik »Jugoslovenska štampa«:

	Slovenija	Ostala država
1933	4037	38.357
1935	9666	42.411
1936	7891	49.042

Torej od 1. 1933 naprej do 1935 po vsej državi dviganje, od 1935 na 1936 v Sloveniji padec za 1775 delavcev, v ostali državi pa istočasno dvig za 6631 delavcev. Edino država more to stanje izpremeniti.

OUZD izkazuje v oktobru 90.451 zavarovancev ali za 7889 več kot v oktobru preteklega leta. Povprečna zavarovana mezda je znašala 23 Din, za 0.45 Din več kakor v maju letošnjega leta.

OUZD namerava postaviti v Celju moderno zgradbo, ki bo veljala 2.850.000 Din. Stavbišče je dala mestna občina brezplačno na razpolago.

Štrajki v savski banovini. Zagrebški dnevnik »Jugoslovenski Lloyd« prinaša referat tajnika zagrebške trgovske in industrijske zbornice dr. Fleischerja o delavskih gibanjih v našem gospodarstvu in ugotavlja po uradnih podatkih, da je bilo na področju vse savske banovine od 1. januarja do 15. oktobra 186 štrajkov, od tega v Za-

grebu 41, ostalo pa odpade na provinco. Od 186 štrajkov jih je bilo v industriji 156, v obrtnih podjetjih pa 30. Gibanje se je udeležilo 23.648 delavcev in nameščenec. Število izgubljenih delovnih dni cenijo na 456.355, število izgubljenih delovnih ur pa na 4 milijone 153.495, izgubo delavstva pri mezdah pa na 14.548.994 dinarjev. Končno ceni dr. Fleischer, da je narodno gospodarstvo v savski banovini izgubilo zaradi štrajkov vsoto 23.54 milijonov dinarjev.

Zasebni nameščenici zahtevajo, da se razširi pokojniško zavarovanje na vso Jugoslavijo, in da se ustanove pokojniški zavodi v Zagrebu, Sarajevu in Novem Sadu.

Z Romunijo je bil sklenjen petrolejski sporazum. Romunija bo dobavljala Jugoslaviji letno 5500 vagonov petrolejskih proizvodov, Jugoslavija pa bo v zameno dobavljala Romuniji baker.

V Belgradu se vrše trgovinska pogajanja s francosko delegacijo. Nasa delegacija zahteva, da se naš izvoz v Francijo za petkrat poveča.

Tovarno svinčnikov bo v Zagrebu zgradila znana nemška tvornica Hardmuth, ker imamo še vedno premalo tujcev v državi.

Kakor listi slove, ima Nemčija velike načrte, ki jih namerava izvesti v novi nacionalistični španiji. Bajje bo dobila pravico izkoriščanja bakrenih rudnikov v Rio Tinto in rudnikov železa in živega srebra. Pri tem bi zaposlila veliko število svojih brezposelnih delavcev. Kaj neki poročajo k temu domači brezposelni?

Španska državljanska vojna je po splošnih cenitvah zahtevala do zdaj 200.000 smrtnih žrtev. Okrog 50.000 vojakov da je padlo na fronti, druge pa so postrelili brez sodbe ali po čisto kratkem procesu. Materialna škoda pa znaša okrog 20 milijard peset.

Nemčija ima baje še samo 300.000 brezposelnikov, dočim je zaposlenih 18 milijonov delavcev. Kakor znano je danes nemška industrija, zlasti vojna, v polnem razmahu.

Francoski vojni minister Daladier je zahteval 19.5 milijard frankov (okoli 40 milijard Din) novih kreditov za vojsko.

Evropska rudarska družba s sedežem v Parizu je dobila dovoljenje, da odpre podružnico v Belgradu, ki bo izkoriščala rudnik magnezita Srezojevci.

Plače angleških ministrov bodo povečane od 2000 na 5000 funtov (od približno 480.000 na 1.200.000 Din), plača min. predsednika pa na 10.000 (2.400.000 Din).

V Mehiki je židovsko-komunistična vlada dovolila na 50–100.000 katoličanov enega duhovnika. Dokaz verske svobode!

Državno nogometno prvenstvo. V nedeljo smo doživeli zopet dve presenečenji, ki sta močno izpremenili prvenstveno tablico. Sploh je letošnje državno prvenstvo tako zanimivo, kakor že dolga leta ni bilo in prinaša vsako srečanje nove nepričakovane zapletitve. V nedeljo so se vršile tri tekme in sicer v Belgradu, Zagrebu in Splitu. V Belgrad je šla SK Ljubljana na vroča tla ter se srečala z nevarnim nasprotnikom Baskom. Kakor smo pričakovali, se je zgodilo. Ljubljana se je vrnila poražena z razmeroma visoko razliko 4:1. Kljub temu porazu pa je Ljubljana zapustila na belgrajskih tleh najboljši vtis. — Najbolj zanimiva je bila tekma med zagrebško Concordio, ki je na zadnjem mestu tabele in sarajevsko Slavijo, ki je bila do nedelje na prvem mestu, ker dosedaj še ni izgubila nobene tekme. Sarajevčani pa so morali v Zagrebu spoznati, da je sreča opoteča in da je žoga okrogla. Concordia jih je kar pregazila ter zmaga 5:1. — V Splitu se je vršila tekma med Hajdukom in Slavijo iz Osjeka. Osječani so izgubili 4:2. Nedeljske tekme so zopet znatno izpremenile tablico. Na prvem mestu je sedaj Bask z 10 točkami. Sarajevska Slavija je zadržila s prvega na drugo mesto ter ima tudi še 10 točk. Tretji je že Hajduk z 8, potem sledi Gradjanski s 7, BSK 7, Ljubljana 6, Jugoslavija 4, Hašk 4, Slavija iz Osjeka 4 in Concordia 2 točki.

Podvezno prvenstvo. V ljubljanski skupini podveznega prvenstva se je v nedeljo že pri-

čelo pomladansko kolo. V Ljubljani sta se srečala jesenski prvaki SK Amater iz Trbovelj in Hermes. Zmagali so Hermežani 2:1. V Kranju sta igrala Korotan in ljubljanska Reka neodločeno 3:3 in v Celju Olimp in ljubljanski Slovan tudi s istim rezultatom 4:4. — V Mariborski skupini se je prvenstvo šele v nedeljo zaključilo, ker celjski Atletiki niso nastopili proti ISSK Mariboru, ki je na ta način brez borbe dobil dve točki in s tem drugo mesto na jesenski tablici. Jesenski prvaki so SK Železnikar. — V Mariboru sta se vršili v nedeljo dve zanimivi tekmi. V borbi za Tivarjev pokal sta se srečali mladini SK Železnikarja in varaždinske Slavije ter si je Železnikar priboril pokal z zmago 2:1. Igrali sta tudi prvi moštvi obeh klubov prijateljsko tekmo, ki se je končala z zmago Varaždincev 4:2.

Nogometni drobiž. V Berlinu se je vršila pred 100.000 gledalci v olimpijskem stadionu nogometna tekma Italija:Nemčija ter se končala neodločeno 2:2. — V Parizu se je vršila mednarodna tekma Pariz:Budimpešta ter so zmagali Francozi 2:1. Naš BSK dosega na svoji turneji po Južni Franciji lepe uspehe. V nedeljo je igral v Marseju proti reprezentanci Južne Francije ter zmagal 5:4. Slabše se godi Gradjanskemu na Angleškem, ki pa je klub porazom zapustil povsod tako dober vtis, da pišejo angleški listi zelo priznalo o našem nogometnem sportu.

Očetom in materam v pomislek.

Vsak stariš bi moral misliti na troje: 1. Da svojim otrokom v slučaju ženitve more dati vsaj nekaj denarja. 2. Da na stara leta, ko ne more delati, ni v preveliko breme drugim. 3. Da za slučaj svoje smrti otrokom zagotovijo vsaj nekaj denarja, s katerim bodo mogli kriti pogrebne in druge stroške. — V vseh treh slučajih je vsakemu na pomoč »Karitas«, pri kateri se da zavarovati doba otrok, starostna oskrba in posmrtnina. Kdor je v teh treh ozirih zavarovan, je lahko miren glede bodočnosti. Kar se tiče posmrtninskega zavarovanja, opozarjamo starše, ki imajo več otrok, na sledeče: Če sta zavarovana oče in mati in en otrok, so brezplačno zavarovani tudi ostali otroci v starosti od 2. do 16. leta. Posmrtnina za otroke od 2. do 7. leta je 300 Din, od 7. do 16. leta pa 500 Din. Če se otrok smrtno ponesreči, izplača »Karitas« dvojno zavarovano vsoto (600 Din, oziroma 1000). Tako ugodnost bi pri drugih zavarovanjih zastoj iskali. »Karitas« je jo uvedla z namenom, da pokaže, da je v resnici nesebična prijateljica ljudstva, ki prizadeva, da v čim večji meri pomaga svojim članom. »Karitas« deluje v Sloveniji šele pet let, a ima v vseh krajih že tisoče in tisoče zavarovancev. Njena zavarovalna glavica znaša že 50 milijonov Din. V preteklem letu je izplačala pol milijona zavarovalnin. Od kod ta nagli razvoj? Pripisati ga moramo njeni solidnosti, s katero je vzbudila v vseh slojih naroda veliko zaupanje. Stariši, ki še niste zavarovani, obrnite se čim prej na njene zastopnike in oskrbite sebe in svoje domače. Tako boste sebe in njih rešili nepotrebnih skrbi. Z zavarovanjem ne odlašajte, ker je bodočnost negotova, razen tega pa je zavarovana vsota tem manjša, čim starejši je kdo v trenutku, ko se zavaruje.

Iz uprave:

Vljudno prosimo vse zamudnike in one, ki še sploh niso naročnice nakazali, da poravnajo naročnino. Leto se bliža h koncu, poravnajte do konca leta!

V naši upravi se še dobijo Valantove knjižice »Krščanska strokovna organizacija«. Za vsakega delavca kakor tudi inteligenta je zelo važna, zato segajte po njej.

V. R. Beltinci: Začelo smo vam pošiljati naš list s septembrom, poravnano je do novega leta.

Nekateri se pritožujejo, da dobijo časopis še le v ponedeljek, vsem tem sporočamo, da ga damo mi že v pteke popoldne na pošto, zato bi ga moral vsak tudi pravočasno dobiti. Kjer pa je kraj precej oddaljen od pošte, prosimo, da se sami potrudite na pošto, da bo vsem naročnikom v nedeljo na razpolago naš list.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrtega jutraj in jih je treba plačati naprej.

— Naj, nič zato.

Mladi človek je položil roko na srce, ki je prehitro udarjalo. Za trenutek je ostal nepremičen, malo zmeden, z napol odprtimi ustnicami ter je globoko vdihaval, da bi umiril svoje srce. Nato se je prikazal smehljaj in izbrisal nemir.

— Jutri?

Mihael se je spustil po v bližini se začenjajočem bregu, preskočil je potok, se vzel na drugi breg ter stopil na stezo, ki se je vila med mladim drevjem. Sonce je lilo skozi veje kakor zlat dež. Za hip so se videli griči preko vaškega ribnika, vsi zardevli. Trepetajoči gozd je čutil, da umira v njem sonce in življenje. Milijoni šopki trav so stresali proti njemu svoje voljne roke. Veliki ptiči so se prestrašili. Kosi so se še prenašali s krikom bahavega strahu proti bolj zaroslim delom gozda. Zadnje brinovke so razburjeno vreščale na vrhovih hrastov. Trikrat se je Mihael prestrašil radi preleta zakasnele sloke.

— Dober večer, gospod grof!

Ta se je ustavil na križišču dveh steza ter dvignil glavo, da bi opazoval večer. Ko ga je pozdravil zagrljen glas, se je stresel. Toda takoj se je obvladal in spoznal skoro pri svojih nogah na kamnu sedečega gozdnega potepuha, ki je imel malho med nogami, bradat kakor beloglavi jastreb in katerega so se podeželjanje bali, pa bi sami ne vedeli povedati zakaj. Nihče ni vedel koliko je star in kje je njegov dom. Imenovali so ga Vranar radi kot vranično perje črnih kocin, ki so pokrivalo njegov obraz in nad katerim se je blestelo dvoje, skoro belih oči, ki so se svetlikale, kakor oči pastirskega psa, ali tatinske šoje. Mihael ga je potrepljal po rami.

— Hej, Vranar, nisem pričakoval, da te bom videl!

— Mene nihče nikdar ne pričakuje, je odgovoril in puhniti dim iz svoje pipe. — Poslušate ptiče, kaj, najmanjši pojo najdalje časa...

Nato je, nepremično gledajoč na Mihaela, ki je iskal v svoji denarnici denar in ga dal v nepremičen Vranarjev ročaj, rekel:

— Ne zaupajte, gospod grof, Lizeju, ne zaupajte Turnabienu in ne Šipiatu, če boste kupili kosilne stroje...

— Nimam strahu ne pred enim, ne pred drugim, Vranar, in nihče ne ve, kaj bom napravil... Zbogom!

Roko je dal pod obleko in nadaljeval svojo pot. — Kdo je mogel zvedeti, da nameravam kupiti kosilne stroje za svoje travnike?

Spomnil se je, da je pred dvema tednoma na semnju v Korbini vprašal izdelovalca strojev za ceno. Pa se je začel smejeti. Nato ga je drugo Vranarjevo govorenje: »Najmanjši ptički pojo najdalje časa«, spomnilo misli, s katerimi se je bavil pred tem srečanjem.

In v resnici je bila to ura drobnega petja. V mraku potujoči kalini, škinkavci, zelenčki, ki so se med zimo postili, so žvižgali, ne da bi spremenili svojo dnevno pesem, z zaupanjem, da bo jutri dobro, da bo še bolje: »Sonce, na svidenje! Hvala za prve odtrgane poganjke. Pod svojimi nogami že čutimo utripati tok mladosti, liste prihodnje pomladi, ki se dvigajo proti luči, vso po skritih poteh se pretekajočo sočnost, ki gre proti svetlobi prav v vrh. Na svidenje, sonce! Ko boš jutri zopet vstalo, kaj bo vonjav, kaj novih poganjkov, koliko mušic za nas!« Drsajoč so se spuščale ptice druga za drugo proti gostemu grmičevju. Umolknilo so; sonce je zašlo za obzorje. Poslednji ptički so se poslovili od

dneva. To so bile taščice, sinice, ves rod plezalk, preiskovalk lišaja, mali svežnji sivoga perja, ki ne počivajo, dokler je kaj svetlobe in katerih rezek glas konča pesem dnevnih živali.

Mihael je poznal vse to. Od skrajnega obzorja je čutil prihiteti diha mlačnega vetra, ta poljub, ki vsak večer dviga zračne valove preko gozdov, se kotlja preko travnikov, se razlije v poživiljajoči sladkosti na vso pokrajino in diha življenje v okolico. Mihael je odprl ustnice in prsa temu edinstvenemu dihu, ki je poživil njegovo kri. Nato pa je nadaljeval svojo pot.

Sedaj je bila svetloba razlita nad gozdovi. Za trenutek je videl skozi stezino zaseko še bleščečo se vodo Voškega ribnika, ki ima petero zalivov, kakor javorjev list, in ki je kakor zvezda v gozdnem somraku. Mihael je zapustil stezico, po kateri je šel dosedaj, in je krenil na levo na poseko, preko katere je prešel hitro. Ko je prišel preko visokega nasipa z mahom porasle zemlje, je bil na obronku ene izmed glavnih meja Fontenejskega gozda.

— Ah, oče, vi ste tukaj! Nisem nekoliko pozen?

— Točen si, moj prijatelj, kakor jaz.

Na gramoznem prostoru je pričakoval general svojega sina. Ločena ves dan sta se zopet sestala na tem križišču dveh cest, katerih ena je vodila v grad, med tem ko je druga, nagnjena proti zapadu, vodila desno v Fontenejsko vas. Oče in sin sta odhajala skupno in gospod Maksimé se je odpravljal v Korbini.

(Dalje sledi.)

Ali si že obnovil naročnino?